

ACTUALITAT DE LA COMUNICACIÓ AMB SMS

Una llengua de proximitat

JORDI MARLET

La gent fa coses estranyes amb els SMS, els missatges curts que s'escriuen i envien des dels telèfons mòbils. Un pot rebre un SMS en què li anuncien un *after hours*, li redueixen el parenostre a un text de 160 caràcters o el convoquen a una mobilització popular que consisteix d'anar a una botiga i demanar un producte que no existeix. A Madrid hi ha la possibilitat de sol·licitar i rebre al telèfon mòbil un missatge de l'Entidad Municipal de Transportes amb informació de la distància a què està el proper autobús que un espera, i el seu temps estimat d'arribada a la parada. Per quinze cèntims. A les parades d'autobús de la capital i de molts altres llocs es pot escriure un SMS per enviar a un concurs de poemes als mòbils, dels quals cada vegada n'hi ha més; és a dir, a algun concurs que abans es faria dir de poesia breu, que en molts casos està destinat als joves. I n'hi ha que reparteixen força diners, quan no directament mòbils.

Gràcies als SMS, els concursos de poesia finalment estan ben dotats econòmicament. Citaré l'exemple del diari anglès *Guardian*, que diuen que va ser el primer diari a organitzar un concurs d'aquesta mena, el 2001. Va haver-hi 7.500 entrades (es podien enviar diversos poemes, en missatges diferents) i el premi de 1.000 lliures se'l va emportar Hetty Hughes, que va assabentar-se que havia guanyat a través d'una trucada al seu telèfon mòbil mentre viatjava en autobús. Concretament, de Leeds a Bradford. No sé si va escriure el poema un altre dia en un trajecte similar, però sí que l'havia d'enviar des del mòbil. Ara bé: Hughes no solament va escriure el seu poema de forma abreujada –com és propi dels SMS– per allò que no tenia ni espai, ni temps, ni ganes, sinó que va reflexionar sobre el que volia dir. I el que va escriure va ser, exactament: “*txtin iz messin / mi headn'me englis, / try2rite essays, / they all come out txtis. / gran not plesd w/letters shes getn, / swears i wrote better / b4comin2uni. / Eshes african*”. Un bon poema per il·lustrar la idea central d'aquest reportage.

MARSHALL MCLUHAN

Comencem a traduir el poema de Hughes: *el txt s confus*, és a dir, *el text és confús*. La primera vegada que ho lleixo, em ve al cap allò que el text és el missatge, que va ser el que deia Marshall McLu-

ELS SMS HAN ACONSEGUIT QUE LA GENT QUE ABANS NO ESCRIVIA, O QUE PENSAVA DEIXAR DE FER-HO AVIAT, DEDIQUI HORES A MIRAR LES LLETRES D'UN TECLAT. I COM QUE S'ESCRIUEN MIRANT D'ESTALVIAR CARÀCTERS, MAI L'ESCRITURA HAVIA FET TREBALLAR LA IMAGINACIÓ D'UNA MANERA TAN MASSIVA

han (1911 - 1980), a qui es va qualificar com l'Oracle de l'Era Electrònica, possiblement més conegut per la seva frase convertida en el títol d'un llibre, *The Medium is the Message*. El mitjà és el missatge, deia McLuhan, cosa que significa que el sistema de lliurament influeix fortament sobre el missatge. Ara, amb els SMS (*short message service*), amb els xats, fins i tot amb els correus electrònics,

redescobrim que aquesta frase tan suada continua essent viva: hi utilitzem símbols i grafies poc ortodoxes des del punt de vista de la normativa gramatical i dels llibres d'estil vigents. I per això l'àvia de Hughes creu que aquesta escrivia millor abans de tenir mòbil.

McLuhan deia que “configurem les nostres eines i elles ens configuren a nosaltres”. Però ¿què és el que ens

sorpren en el poema de Hughes, en qualsevol SMS escrit de manera abreujada? Marta Torres ho sap: “Que està plasmant una llengua col·loquial, perquè no teníem fins ara la tradició d'haver llegit textos col·loquials. És a dir, ens hem passat el 99% de temps de la nostra vida parlant en col·loquial i llegint textos en formal”. Torres porta els projectes de llengua del Servei de Societat del Coneixement a la Secretaria de Telecomunicacions i Societat de la Informació, del Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació de la Generalitat de Catalunya. Un càrrec que –ho pot comprovar qui tingui poca feina– dobla tranquil·lament el nombre màxim de caràcters que caben en un SMS normal i corrent. Parlem amb ella d'abreviatures al mòbil i creativitat.

“Quin mal hi ha d'escriure *setmana* amb un *7 i mana?*”, es pregunta Torres. I contesta: “És summament interessant, perquè fomenta la creativitat lingüística i t'estalvies dos caràcters de la possibilitat de fer-ne servir 160”. Ella ha “tingut l'experiència”

d'estar quatre anys com a becària al Departament de filologia catalana de la Universitat de Barcelona. Hi feia transcripcions de converses informals i pot assegurar que són molt més caòtiques que les de qualsevol xat. Hi ha encavalcaments, la gent deixa a mig dir el que explica, un interlocutor talla l'altre. “Si tinguéssim l'oportunitat de llegir exactament allò que estem dient no ens sorprendrien tant, els SMS”, assegura la filòloga.

COL·LOQUIALISMES

Torres pot escriure un SMS absolutament críptic i col·loquial i immediatament abans o després corregir un text: té el nivell K de correctora de català. “Com més registres té una llengua més rica és. Jo no faré servir el mateix nivell lingüístic quan faci una conferència que al bar”, diu. Així que “el que compta és que el català pugui ser present en tots els sistemes de comunicació que es vagin creant: malament rai si aparegués només als telenotícies. I això no vol dir que no hi hagi d'haver una correcció”.

Marta Pérez en 160 caràcters i escaig

MARTA PÉREZ ESCRIU I ENVIA POEMES AMB EL MÒBIL

També hi ha gent que escriu els SMS amb totes les lletres. Marta Pérez (www.martaperezsierra.com), que escriu als autobusos com Hetty Hughes, i alguna vegada ha escrit *d* per *de* i *k* per *que* però li dol. “Si jo escric és perquè l'altre pugui llegir-ho”. Pérez (Barcelona, 1957) és l'autora de *Sexe Mòbil Singular (SMS)*, un llibre on recull 50 poemes eròtics que va escriure i enviar per mòbil. Poemes que són tant missatges eròtics com d'amor, i sempre tenen un to molt sensual. El llibre és una novetat de Viena Editors per a Sant Jordi, tot i que no d'aquest any. Però Pérez segueix escrivint SMS igual que els del llibre, on l'única llicència que es va permetre va ser obviar a vegades el punt final. Volia demostrar que es podia escriure amb el mòbil amb un llenguatge correcte. Que no calia “tot allò que després no s'entén de cap manera”.

La primera persona a qui Pérez va enviar un poema SMS era “un noviet” que tenia aleshores. Quan va veure que li feia gràcia, va escriure a un amic que no s'alteraria per rebre un missatge eròtic i

a una amiga lletraferida. Al final va enviar poemes a una seixantena de contactes, dels quals en conserva les respostes. Amb un dels seus amics es van arribar a crear una vintena de poesies, ara tu, ara jo.

ESCRIURE SENSE FALTES

Vol escriure coses concises, dir moltes coses amb poques paraules però que suggerissin moltíssim. I la sorpresa seva no va ser solament que la gent es va engrescar sinó que va escriure-li com ho feia ella: és a dir, sense faltes d'ortografia i amb totes les lletres de la paraula.

Avui Pérez envia i rep una quinzena de missatges ben escrits cada dia. No cal que siguin poesies, però tenen totes les lletres. Una amiga li envia un SMS que diu: “Veig el mar tan bonic / i penso en tu / com un llençol fred / acollidor i tranquil”. Pérez li respon: “Si jo fos el teu mar / fóra de seda el meu tacte / i de pomes novelles / la meva olor, / nomes per a tu... / Callaria les onades i la sal. / T'oferiria tots els blaus a tu...”, que, per cert, té 156 caràcters. I envia aquest poema també a dos amics seus.